

Brüssel, 20. veebruar 2018
(OR. en)

5659/18

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0002 (NLE)

VISA 9
COEST 19
JAIEX 10

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: NÕUKOGU OTSUS, millega määratakse kindlaks liidu nimel Euroopa Liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi vahelise viisade väljastamise lihtsustamise lepingu alusel moodustatud ühiskomitees võetav seisukoht seoses nimetatud lepingu rakendamise ühiste suuniste vastuvõtmisega

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2018/...,

...,

**millega määratakse kindlaks
liidu nimel Euroopa Liidu ja
Aserbaidžaaani Vabariigi vahelise viisade väljastamise
lihtsustamise lepingu alusel
moodustatud ühiskomitees võetav seisukoht
seoses nimetatud lepingu rakendamise
ühiste suuniste vastuvõtmisega**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkti a koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse nõukogu 14. aprilli 2014. aasta otsust 2014/242/EL Euroopa Liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi vahelise viisade väljastamise lihtsustamise lepingu sõlmimise kohta¹,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

¹ ELT L 128, 30.4.2014, lk 47.

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi vahelise viisade väljastamise lihtsustamise lepingu¹ (edaspidi „leping“) artikli 12 alusel on moodustatud ühiskomitee (edaspidi „ühiskomitee“). Kõnealuse artikliga on ette nähtud, et eelkõige teostab ühiskomitee järelevalvet lepingu rakendamise üle.
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 810/2009² on kehtestatud kord ja tingimused, mille alusel antakse viisaid liikmesriikide territooriumi läbivaks transiidiks ja liikmesriikide territooriumil kavandatud kuni 90päevaseks viibimiseks mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul.
- (3) On vaja ühiseid suuniseid, et tagada lepingu ühetaoline rakendamine liikmesriikide diplomaatilistes ja konsulaaresindustes ning selgitada seoseid lepingu sätete ja lepinguosaliste selliste õigusaktide vahel, mille alusel väljastatakse lepinguga hõlmamata viisaid.
- (4) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel ühiskomitees võetav seisukoht seoses lepingu rakendamise ühiste suuniste vastuvõtmisega.

¹ ELT L 128, 30.4.2014, lk 49.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.9.2009, lk 1).

- (5) Käesolev otsus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Ühendkuningriik ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2000/365/EÜ¹; seetõttu ei osale Ühendkuningriik käesoleva otsuse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata.
- (6) Käesolev otsus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ²; seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata,
- (7) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

¹ Nõukogu 29. mai 2000. aasta otsus 2000/365/EÜ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 131, 1.6.2000, lk 43).

² Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Euroopa Liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi vahelise viisade väljastamise lihtsustamise lepingu artikli 12 alusel moodustatud ühiskomitees seoses lepingu rakendamise ühiste suuniste vastuvõtmisega, põhineb käesolevale otsusele lisatud ühiskomitee otsuse eelnõul.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

...

Nõukogu nimel
eesistuja

EELNÕU

**EUROOPA LIIDU JA ASERBAIDŽAANI VABARIIGI
VAHELISE VIISADE VÄLJASTAMISE
LIHTSUSTAMISE LEPINGU ALUSEL
MOODUSTATUD ÜHISKOMITEE
OTSUS nr .../201..,**

...

**nimetatud lepingu rakendamise
ühiste suuniste vastuvõtmise kohta**

ÜHISKOMITEE,

võttes arvesse Euroopa Liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi vahelist viisade väljastamise lihtsustamise lepingut¹ (edaspidi „leping“), eriti selle artiklit 12,

¹ ELT L 128, 30.4.2014, lk 49.

ning arvestades, et leping jõustus 1. septembril 2014,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Käesoleva otsuse lisas sätestatakse Euroopa Liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi vahelise viisade väljastamise lihtsustamise lepingu rakendamise ühised suunised.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

...

Euroopa Liidu nimel

Aserbaidžaaani Vabariigi nimel

LISA

EUROOPA LIIDU JA
ASERBAIDŽAANI VABARIIGI VAHELISE
VIISADE VÄLJASTAMISE LIHTSUSTAMISE
LEPINGU RAKENDAMISE
ÜHISED SUUNISED

1. septembril 2014 jõustunud Euroopa Liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi vahelise viisade väljastamise lihtsustamise lepingu (edaspidi „leping“) eesmärk on lihtsustada vastastikkuse põhimõtte alusel viisade väljastamist liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi kodanikele, kelle kavandatav viibimise aeg ei ole pikem kui 90 päeva 180 päeva jooksul.

Lepinguga on kehtestatud vastastikkuse põhimõtte alusel õiguslikult siduvad õigused ja kohustused, et lihtsustada liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi kodanikele viisade väljastamise korda.

Käesolevad suunised on vastu võtnud lepingu artikli 12 alusel moodustatud ühiskomitee (edaspidi „ühiskomitee“) ning nende eesmärk on tagada lepingu ühetaoline rakendamine liidu liikmesriikide (edaspidi „liikmesriigid“) ja Aserbaidžaaani Vabariigi diplomaatilistes ja konsulaaresindustes.

Käesolevad suunised ei moodusta lepingu osa ega ole seetõttu õiguslikult siduvad. Sellegipoolest on soovitatav, et diplomaatiliste ja konsulaaresinduste töötajad järgiksid neid lepingu rakendamisel järjepidevalt.

Käesolevaid suuniseid ajakohastatakse vastavalt lepingu rakendamisel saadud kogemustele; selle eest vastutab ühiskomitee.

Kooskõlas viisade väljastamise lihtsustamise ühiskomitee töökorraga suhtlevad lepinguosalised ühiskomitee ametlike koosolekute vahelisel ajal kiirete küsimuste lahendamiseks mitteametlikus korras, et tagada lepingu järjepidev ja ühetaoline rakendamine. Ühiskomitee järgmisel koosolekul esitatakse nende küsimuste ja mitteametliku suhtluse kohta üksikasjalikud aruanded.

I. ÜLDISED KÜSIMUSED

1.1. Eesmärk ja kohaldamisala

Lepingu artiklis 1 on sätestatud: „Käesoleva lepingu eesmärk on lihtsustada vastastikku liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi kodanikele selliste viisade väljastamist, mis annavad neile õiguse viibida riigis 180 päeva jooksul kuni 90 päeva.“

Lepingut kohaldatakse kõigi liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi kodanike suhtes, kes taotleavad lühiajalist viisat, sõltumata sellest, millises riigis nad elavad.

Lepingut ei kohaldata kodakondsuseta isikute suhtes, kellel on mis tahes liikmesriigi või Aserbaidžaaani Vabariigi elamisluba. Nimetatud isikute suhtes kehtivad liidu viisaõigustiku ja Aserbaidžaaani Vabariigi õiguse sätted.

1.2. Lepingu kohaldamisala

Lepingu artiklis 2 on sätestatud:

- „1. Käesolevas lepingus sätestatud viisasoodustusi kohaldatakse nende liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi kodanike suhtes, kes ei ole Aserbaidžaaani Vabariigi või liidu või liikmesriikide õigusnormide, käesoleva lepingu või teiste rahvusvaheliste lepingute alusel viisakohustusest vabastatud.
2. Aserbaidžaaani Vabariigi, liikmesriikide või liidu õigusakte kohaldatakse selliste käesolevas lepingus käsitlemata küsimuste suhtes nagu viisa väljastamisest keeldumine, reisidokumentide tunnustamine, toimetulekuks piisavate vahendite olemasolu tõendamine ning sisenemiskeeld ja väljasaatmismeetmed.“

Ilma et see piiraks lepingu artikli 10 kohaldamist (millega nähakse ette kehtivat diplomaatilist passi kasutavate liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi kodanike viisanõudest vabastamine), ei mõjuta leping viisanõuet ja sellest vabastamist käsitlevaid eeskirju.

Näiteks vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 539/2001¹ artiklile 4 võivad liikmesriigid viisanõudest vabastada lisaks muudele isikute kategooriatele ka tsiviillennukite ja -laevade meeskonnaliikmed.

¹ Nõukogu 15. märtsi 2001. aasta määrus (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1).

Seda silmas pidades tuleks lisada, et vastavalt konventsiooni, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta¹, artiklile 21 peavad kõik Schengeni liikmesriigid tunnustama üksteise pikaajalisi viisasid ja elamislube ning võimaldama nende alusel lühiajalist viibimist oma territooriumil. Kõik Schengeni liikmesriigid tunnustavad Schengeniga assotsieerunud riikide ning Schengeniga assotsieerunud riigid tunnustavad Schengeni liikmesriikide elamislube, D-viisasid ja lühiajalisi viisasid ning võimaldavad nende alusel oma territooriumile sisenemist ja seal lühiajalist viibimist.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 810/2009² (viisaeeskiri) kohaldatakse kõikides lepinguga reguleerimata küsimustes, nagu viisataotluse menetlemise eest vastutava Schengeni liikmesriigi kindlaksmääramine, viisa väljastamisest keeldumise põhjused, õigus negatiivne otsus edasi kaevata, taotlejaga isikliku vestluse korraldamise üldeeskirjad ja viisataotluse kohta kogu asjakohase teabe andmine. Lisaks kohaldatakse ka edaspidi Schengeni eeskirju, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/399³ (s.o sisenemiskeeld territooriumile, tõendid toimetulekuks piisavate vahendite kohta jne) ning vajaduse korral riiklikku õigust lepinguga reguleerimata küsimustes, nagu reisidokumentide tunnustamine, toimetulekuks piisavate vahendite olemasolu tõendamine, sissepääsu keelamine liikmesriigi territooriumile ja väljasaatmismeetmed.

¹ ELT L 239, 22.9.2000, lk 19.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.9.2009, lk 1).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

Isegi juhul, kui lepingu tingimused on täidetud, näiteks kui mõnda lepingu artiklis 4 sätestatud kategooriasse kuuluv viisataotleja esitab reisi eesmärgi tõendava dokumendi, võib keelduda viisa väljastamisest, kui on täitmata määruse (EL) 2016/399 (Schengeni piirieskirjad) artiklis 6 sätestatud tingimused, st isikul puudub kehtiv reisidokument, tema kohta on Schengeni infosüsteemi (SIS) sisestatud hoiatustead, isikut peetakse ohuks avalikule korrale või sisejulgeolekule jne.

Kehtima jäävad ka muud viisaeeskirjaga ettenähtud viisade väljastamisel paindlikkust võimaldavad sätted. Näiteks juhul, kui on täidetud viisaeeskirja artikli 24 nõuded, võib väljastada pika, maksimaalselt viieaastase kehtivusajaga mitmekordse viisa ka muudele kui lepingu artiklis 5 osutatud isikutele. Samuti jäävad kehtima viisaeeskirja artikli 16 lõigete 5 ja 6 sätted viisatasust loobumise ja selle vähendamise kohta.

Aserbaidžaaani Vabariigis kohaldatakse rände-eeskirju¹ ja muid vastavaid Aserbaidžaaani Vabariigi normatiivseid õigusakte kõikides lepinguga reguleerimata küsimustes, nagu viisa väljastamisest keeldumise põhjused, õigus negatiivne otsus edasi kaevata või taotlejaga isikliku vestluse korraldamise üldeeskirjad ja teabe andmine viisataotluse kohta, reisidokumentide tunnustamine, tõendid toimetulekuks piisavate vahendite kohta, sisenemiskeeld Aserbaidžaaani Vabariiki, väljasaatmismeetmed.

Muid Aserbaidžaaani Vabariigi õigusega lubatud paindlikkusmeetmeid viisade väljastamisel kohaldatakse edasi juhul, kui need tagavad taotlejale soodsama olukorra. Näiteks jääb kehtima Aserbaidžaaani Vabariigi riigilõivuseaduse artikli 17 lõige 2 viisalõivust vabastamise võimaldamise kohta ja Aserbaidžaaani Vabariigi rände-eeskirjade artikkel 38 elektrooniliste viisade väljastamise võimaldamise kohta.

Isegi juhul, kui lepingu tingimused on täidetud, näiteks kui mõnda artiklis 4 sätestatud kategooriasse kuuluv viisataotleja esitab reisi eesmärgi tõendava dokumendi, võib keelduda viisa väljastamisest, kui on täitmata Aserbaidžaaani Vabariigi rände-eeskirjade artiklis 36 (v.a selle lõikes 36.1.7) sätestatud tingimused või kui esinevad Aserbaidžaaani Vabariigi rände-eeskirjade artiklis 16 loetletud asjaolud.

¹ Aserbaidžaaani Vabariigi rände-eeskirjad võeti vastu Aserbaidžaaani Vabariigi 2. juuli 2013. aasta seadusega nr 713-IVQ ning need jõustusid 1. augustil 2013.

1.3. Lepingu kohaldamisalasse kuuluvad viisad

Lepingu artikli 3 punktis d on määratletud „viisa“ kui „liikmesriigi või Aserbaidžaani Vabariigi väljastatud luba liikmesriigi territooriumilt läbisõiduks või liikmesriigi territooriumil kavatsatud viibimiseks kokku kuni 90 päeva 180 päeva jooksul alates esimesest sisenemisest liikmesriigi või Aserbaidžaani Vabariigi territooriumile.“

Lepinguga ettenähtud lihtsustus kehtib nii kõigi liikmesriikide territooriumil kehtivate ühtsete viisade kui ka piiratud territoriaalse kehtivusega viisade suhtes.

Lepinguga ettenähtud lihtsustus kehtib kõigi Aserbaidžaani Vabariigi rände-eeskirjade 5. peatükis määratletud viisade suhtes.

1.4. Viisa alusel riigis viibimise kestuse arvutamine

Schengeni piirieskirjades määratletaakse lühiajalise viibimise mõiste järgmiselt:

„90 päeva mis tahes 180päevase ajavahemiku jooksul, mis tähendab igale viibimispäevale eelneva 180päevase ajavahemiku arvestamist“.

See määratlus kehtib kooskõlas lepinguga ka Aserbaidžaaani Vabariigi väljastatud lühiajaliste viisade kohta.

Sisenemiskuupäevaks loetakse liikmesriikide territooriumil viibimise esimene päev ja väljumiskuupäevaks liikmesriikide territooriumil viibimise viimane päev. Väljend „mis tahes” osutab sellele, et kohaldatakse liikuvat 180-päevast võrdlusperioodi ning et vaadeldakse liikmesriikide territooriumil viibimise kõiki päevi viimase 180 päeva jooksul, et kontrollida, kas nõue, mille kohaselt on liikmesriigi territooriumil lubatud viibida 90 päeva 180-päevase ajavahemiku jooksul, on endiselt täidetud. See tähendab, et kui liikmesriikide territooriumil ei ole viibitud katkematu 90-päevase ajavahemiku jooksul, on lubatud uus kuni 90-päevane viibimine.

Lühiajalise viibimise kalkulaatori, millega saab arvutada uute eeskirjade kohaselt lubatud viibimisaja, leiab internetist aadressil: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/index_en.htm.

Näide viibimise kestuse arvutamisest kehtiva määratluse alusel.

Üheaastase (18. aprill 2014–18. aprill 2015) mitmekordse viisaga isik siseneb liikmesriikide territooriumile esimest korda 19. aprillil 2014 ja viibib seal kolm päeva. 18. juunil 2014 siseneb ta uuesti ja viibib 86 päeva. Milline on olukord konkreetsetel kuupäevadel? Millal võib nimetatud isik uuesti liikmesriikide territooriumile siseneda?

11. septembri 2014 seisuga on isik viimase 180 päeva jooksul (16. märts 2014–11. september 2014) viibinud liikmesriikide territooriumil kolm päeva (19.–21. aprill 2014) pluss 86 päeva (18. juuni 2014–11. september 2014) ehk kokku 89 päeva. Viibimise lubatud kestust ei ole ületatud. Isik võib liikmesriikide territooriumil viibida veel ühe päeva.

16. oktoobri 2014 seisuga võib isik liikmesriikide territooriumile siseneda ja viibida seal veel kolm päeva (16. oktoobril 2014 ei võeta enam arvesse viibimist 19. aprillil 2014, sest see jääb 180päevasest ajavahemikust välja); 17. oktoobril 2014 ei võeta enam arvesse viibimist 20. aprillil 2014, sest see jääb 180päevasest ajavahemikust välja, jne.

15. detsembri 2014 seisuga võib isik liikmesriikide territooriumile siseneda veel 86 päevaks, kuna 15. detsembril 2014 ei võta enam arvesse viibimist 18. juunil 2014, mis jääb 180päevasest ajavahemikust välja; 16. detsembril 2014 ei võeta enam arvesse viibimist 19. juunil 2014 jne.

- 1.5. Olukord seoses liikmesriikidega, kes Schengeni *acquis*'d veel täielikult ei kohalda, liikmesriikidega, kes ei osale liidu ühises viisapoliitikas, ja assotsieerunud riikidega.

Liiduga 2004. aastal (Tšehhi Vabariik, Eesti, Küpros, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Sloveenia ja Slovakkia), 2007. aastal (Bulgaaria ja Rumeenia) ja 2013. aastal (Horvaatia) ühinenud liikmesriikide suhtes kohaldatakse lepingut alates selle jõustumisest.

Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia ei rakenda Schengeni *acquis*'d veel täielikult. Nad annavad endiselt välja oma riigi viisasid, mis kehtivad ainult nende territooriumil. Kui need liikmesriigid hakkavad Schengeni *acquis*'d täielikult rakendama, kohaldavad nad lepingut täies ulatuses.

Kuni nimetatud liikmesriikides Schengeni *acquis*' täieliku rakendamise kuupäevani kohaldatakse lepinguga reguleerimata küsimustes riiklikku õigust. Alates kõnealusest kuupäevast kohaldatakse lepinguga reguleerimata küsimustes Schengeni eeskirju ja/või riiklikku õigust.

Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia võivad lubada lühiajalist viibimist oma territooriumil Schengeni liikmesriikide ja assotsieerunud riikide väljastatud elamislubade, D-viisade ja lühiajaliste viisade alusel¹.

Vastavalt 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingu (kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta ühispiiridel) rakendamise konventsiooni artiklile 21 peavad kõik konventsiooniosalised tunnustama üksteise pikaajalisi viisasid ja elamislube ning võimaldama nende alusel lühiajalist viibimist oma territooriumil. Nad tunnustavad assotsieerunud riikide ning assotsieerunud riigid tunnustavad konventsiooniosaliste elamislube, D-viisasid ja lühiajalisi viisasid ning võimaldavad nende alusel oma territooriumile sisenemist ja seal lühiajalist viibimist.

Lepingut ei kohaldata Taani, Iirimaa ja Ühendkuningriigi suhtes, kuid see sisaldab ühisdeklaratsioone, milles soovitatakse nimetatud liikmesriikidel sõlmida Aserbaidžaaani Vabariigiga kahepoolsed viisade väljastamise lihtsustamise lepingud.

Kuigi Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits on ühinenud Schengeni koostööga, ei ole nad seotud lepinguga. Leping sisaldab siiski ühisdeklaratsiooni, milles soovitatakse neil Schengeniga assotsieerunud riikidel sõlmida viivitamata Aserbaidžaaani Vabariigiga kahepoolsed lepingud lühiajaliste viisade väljastamise lihtsustamiseks.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta otsus nr 565/2014/EL, millega kehtestatakse välispiiridel isikute kontrollimise lihtsustatud kord, mille alusel Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia tunnustavad ühepoolselt teatavaid dokumente võrdväärseks oma riigi viisadega, mille nad on välja andnud oma territooriumilt läbisõiduks või kuni 90-päevaseks kavatsetavaks viibimiseks oma territooriumil mis tahes 180-päevase perioodi jooksul, ning millega tunnistatakse kehtetuks otsused nr 895/2006/EÜ ja nr 582/2008/EÜ (ELT L 157, 27.5.2014, lk 23). Diplomaatiliste suhete puudumise tõttu jätab Küpros praegu Aserbaidžaaani passidega (v.a diplomaatiliste passidega) isikud otsuse nr 565/2014/EL sätetest välja.

Viisade väljastamise lihtsustamise leping Aserbaidžaani Vabariigi valitsuse ja Norra Kuningriigi valitsuse vahel kirjutati alla 3. detsembril 2013 ja see jõustus 1. juunil 2015. Viisade väljastamise lihtsamise leping Aserbaidžaani Vabariigi valitsuse ja Šveitsi Föderaalnõukogu vahel kirjutati alla 10. oktoobril 2016 ja see jõustus 1. aprillil 2017. Peale selle jõustus 15. veebruaril 2017 Aserbaidžaani Vabariigi valitsuse ja Liechtensteini Vürstiriigi valitsuse vaheline leping „Euroopa Liidu ja Aserbaidžaani Vabariigi vahelise viisade väljastamise lihtsustamise lepingus“ nimetatud õigusnormide vastastikkuse kohaldamise kohta.

1.6. Leping ja kahepoolsed lepingud

Lepingu artiklis 13 on sätestatud:

„Käesolev leping on jõustumisest alates ülimuslik üksikute liikmesriikide ja Aserbaidžaani Vabariigi vahel sõlmitud kahe- või mitmepoolsete lepingute või kokkulepete suhtes, niivõrd kui need hõlmavad käesolevas lepingus käsitletud küsimusi.“

Lepingu jõustumise kuupäevast alates ei kohaldata enam neid liikmesriikide ja Aserbaidžaani Vabariigi vaheliste kahepoolsete lepingute sätteid, mis käsitlevad lepinguga reguleeritud küsimusi. Kooskõlas liidu õigusega tuleb liikmesriikidel kõrvaldada vastuolud oma kahepoolsete lepingute ja lepingu vahel.

Nende liikmesriikide suhtes, kellel on Aserbaidžaaani Vabariigiga sõlmitud kahepoolne leping või kokkulepe lepinguga reguleerimata küsimuses, näiteks teenistuspassi kasutajate viisanõudest vabastamine, kohaldatakse kõnealust erandit ka pärast lepingu jõustumist.

Järgmistel liikmesriikidel on Aserbaidžaaani Vabariigiga kahepoolne leping, mille kohaselt ei nõuta viisat teenistuspassi kasutajatelt: Austria, Bulgaaria, Horvaatia, Ungari, Itaalia, Portugali, Rumeenia, Sloveenia, Läti ja Slovakkia¹.

Teenistuspassi kasutajad, kelle liikmesriik on vabastanud viisanõudest, võivad viisata reisida ainult asjaomases liikmesriigis, mitte aga teistesse Schengeni liikmesriikidesse.

II. ERISÄTTED

2.1. Eeskirjad, mida kohaldatakse kõigi viisataotlejate suhtes

Tuleb meeles pidada, et allpool nimetatud lihtsustusi, mis käsitlevad viisatasu, viisataotluste menetlemise kestust, riigist lahkumist, kui dokumendid on kaotatud või varastatud, ning erandkorras viisa kehtivuse pikendamist, kohaldatakse kõikide viisataotlejate ja viisaomanike, sh turistide suhtes, kes on Aserbaidžaaani Vabariigi või lepinguga seotud liikmesriigi kodanik.

¹ Vabastus viisanõudest kooskõlas määruse (EÜ) nr 539/2001 artikli 4 lõikega 1.

2.1.1. Viisataotluse menetlemise tasu

Lepingu artikli 6 lõikes 1 on sätestatud:

„1. Viisataotluste menetlemise tasu on 35 eurot.“

Vastavalt lepingu artikli 6 lõikele 1 on viisataotluse menetlemise tasu 35 eurot. Nimetatud tasu kohaldatakse kõikide Aserbaidžaani Vabariigi ja liidu kodanikest viisataotlejate, sealhulgas turistide suhtes, kes taotlevad lühiajalist viisat, olenemata sisenemiste arvust.

Lepingu artikli 6 lõikes 2 on sätestatud:

„2. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, on viisataotluse menetlemise tasu maksmisest vabastatud järgmistesse kategooriatesse kuuluvad isikud:

- a) lähisugulased – abikaasa, lapsed (sealhulgas lapsendatud lapsed), vanemad (sealhulgas eestkostjad), vanavanemad ja lapselapsed, kes külastavad Aserbaidžaani Vabariigi territooriumil seaduslikult elavaid Euroopa Liidu kodanikke, liikmesriikide territooriumil seaduslikult elavaid Aserbaidžaani Vabariigi kodanikke, Euroopa Liidu kodanikke, kes elavad selles liikmesriigis, mille kodanikud nad on, või Aserbaidžaani Vabariigi territooriumil elavaid Aserbaidžaani Vabariigi kodanikke;

- b) ametlike delegatsioonide liikmed, sealhulgas alalised liikmed, kes osalevad liikmesriikidele, Euroopa Liidule või Aserbaidžaaani Vabariigile esitatud ametliku kutse alusel ametlikel kohtumistel, nõupidamistel, läbirääkimistel või ametlikes vahetusprogrammides või üritustel, mida korraldavad valitsusvahelised organisatsioonid Aserbaidžaaani Vabariigi või mõne liikmesriigi territooriumil;
- c) õpilased, üliõpilased, kraadiõppurid ja neid saatvad õpetajad, kelle reisi eesmärk on õppimine või koolitus, kaasa arvatud vahetusprogrammide ning teiste õpingutega seotud ürituste raames;
- d) puudega isikud ja vajaduse korral neid saatvad isikud;“

Selleks et viisataotlejad vabastataks viisa menetlemise tasust, tuleb neil esitada tõendid selle kohta, et mõlemad viisataotlejad kuuluvad kõnealusesse kategooriasse. Juhul kui viisataotleja puue on ilmne (nt pime või ühe jäsemega isik), on aktsepteeritav puude visuaalne tuvastamine viisat väljastavas konsulaaresinduses.

Põhjendatud juhtudel võib viisataotluse esitada puudega isiku esindaja või eestkostja.

- „e) rahvusvahelistest spordiüritustest osavõtjad ja neid saatvad ametiülesandeid täitvad isikud; (NB! Poolehoidjaid saatjate hulka ei arvata)

- f) teadus-, kultuuri- või kunstiüritustel, sealhulgas ülikoolide ja muudes vahetusprogrammides osalevad isikud;
- g) isikud, kes on esitanud dokumendid, mis tõendavad kas vajadust reisida humanitaarsetel põhjustel, kaasa arvatud selleks, et saada kiiresti arstiabi (ning sellist isikut saatev isik), osaleda lähisugulase matusel või külastada raskelt haiget lähisugulast;
- h) kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajad, kelle reisi eesmärk on koolitus, seminarid või konverentsid, kaasa arvatud vahetusprogrammide raames;“

Viisa menetlemise tasust vabastuse saamiseks tuleb kõnealuse kategooria isikutel esitada tõend liikmesriigis või Aserbaidžaaani Vabariigis registreeritud kodanikuühiskonna organisatsiooni või kasumit mittetaotlevasse organisatsiooni kuulumise koht — vt lepingu artiklit 4.

„i) pensionärid;“

Selleks et kõnealusesse kategooriasse kuuluv viisataotleja vabastataks viisa menetlemise tasust, tuleb tal esitada tõend selle kohta, et ta on pensionär. Kui reisi eesmärgiks on tasustatava töö tegemine, ei ole viisa menetlemise tasust vabastamine põhjendatud.

„j) alla 12aastased lapsed;

k) ajakirjanikud ja neid saatvad ametiülesandeid täitvad tehnilised töötajad.“

Viisa menetlemise tasust vabastuse saamiseks tuleb kõnealuse kategooria isikutel esitada tõend ajakirjanduse või meedia valdkonna kutseorganisatsiooni kuulumise kohta — vt lepingu artiklit 4.

Liikmesriigid vabastavad eespool nimetatud isikutekategooriad viisa menetlemise tasust. Lisaks vabastatakse viisaeeskirja artikli 16 lõike 4 alusel viisa menetlemise tasust ka järgmiste kategooriate isikud:

- kolmandate riikide teadlased, kes reisivad Euroopa Liidus teadusliku uurimistegevuse eesmärgil vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitusel 2005/761/EÜ¹;
- kuni 25 aasta vanused mittetulundusühingute esindajad, kes osalevad mittetulundusühingute korraldatud seminaridel, konverentsidel, spordi-, kultuuri- ja haridusüritustel.

Viisaeeskirja artikli 16 lõikes 6 on sätestatud:

- „6. Üksikjuhtudel võib võetavat viisatasu vähendada või selle nõudmisest loobuda, kui seda tehakse kultuuri- või spordihuvide, välispoliitika, arengupoliitika või muude oluliste üldiste huvide edendamiseks või humanitaaralustel.“

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. septembri 2005. aasta soovitus 2005/761/EÜ liikmesriikide poolt ühtsete lühiajaliste viisade andmise hõlbustamise kohta kolmandate riikide teadlastele, kes reisivad ühenduses teadusliku uurimistegevuse eesmärgil (ELT L 289, 3.11.2005, lk 23).

Viisaeeskirja artikli 16 lõikes 7 on sätestatud, et viisatasu võetakse eurodes, selle kolmanda riigi omavääringus või selles kolmandas riigis tavaliselt kasutatavas vääringus, kus taotlus esitatakse, ja see ei kuulu tagastamisele, välja arvatud juhtudel, kui taotlus on vastuvõetamatu või kui konsulaat ei ole pädev.

Selleks et vältida erinevusi, mis võivad kaasa tuua soodsama viisakohtlemise otsimise, peaksid liikmesriikide diplomaatilised ja konsulaaresindused Aserbaidžaani Vabariigis püüdma tagada muus vääringus võetava viisatasu puhul kõigile Aserbaidžaani viisataotlejatele sarnased viisatasud.

Samamoodi vabastatakse Aserbaidžaani Vabariigis vastavalt Aserbaidžaani Vabariigi riigilõivuseaduse artikli 17 lõikele 2 lõivust järgmised välismaalaste kategooriad:

- riiklike delegatsioonide liikmed ja ametnikud;
- rahvusvaheliste humanitaarabiorganisatsioonide esindajad Aserbaidžaani Vabariigis;
- isikud, kes õpivad või osalevad õppetegevuses riiklike programmide raames;
- riigikaitseküsimustes reisivad isikud.

Liidu ja Aserbaidžaani Vabariigi viisataotlejatele antakse tasutud viisalõivu vastu kviitung.

Lepingu artikli 6 lõikes 3 on sätestatud:

„3. Kui liikmesriik või Aserbaidžaani Vabariik teeb viisade väljastamisel koostööd välise teenuseosutajaga, võib väline teenuseosutaja selle eest teenustasu võtta. Kõnealune tasu on proportsionaalne kuludega, mida väline teenuseosutaja on kandnud ülesannete täitmisel, ning ei tohi ületada 30 eurot. Liikmesriigid ja Aserbaidžaani Vabariik säilitavad kõigile taotlejatele võimaluse esitada taotlus otse oma konsulaadis.

Liidu puhul teostab väline teenuseosutaja toiminguid vastavalt viisaeeskirjale ning täielikult kooskõlas Aserbaidžaani Vabariigi õigusaktidega.

Aserbaidžaani Vabariigi puhul teostab väline teenuseosutaja toiminguid vastavalt viisaeeskirjale ning täielikult kooskõlas Aserbaidžaani Vabariigi ja ELi liikmesriikide õigusaktidega.“

Mis puutub väliste teenuseosutajatega tehtava koostöö üksikasjadesse, siis viisaeeskirja artiklis 43 on sätestatud üksikasjalik teave nende ülesannete kohta.

2.1.2. Viisataotluste menetlemise kestus

Lepingu artiklis 7 on sätestatud:

- „1. Liikmesriikide ja Aserbaidžaaani Vabariigi diplomaatilised ja konsulaaresindused otsustavad viisa väljastamise 10 kalendripäeva jooksul alates taotluse ja viisa väljastamiseks nõutavate dokumentide kättesaamise kuupäevast.
2. Viisataotluse kohta otsuse vastuvõtmise tähtaega võib üksikjuhtudel pikendada kuni 30 kalendripäevani, eelkõige juhul, kui viisataotlus nõuab põhjalikumalt läbivaatamist.
3. Kiireloomulistel juhtudel võib viisataotluse kohta otsuse vastuvõtmise tähtaega lühendada kahe tööpäevani või veelgi lühema ajani.“

Otsus viisataotluse kohta tehakse üldiselt 10 kalendripäeva jooksul pärast vastuvõetavaks peetava viisataotluse esitamist.

Kõnealust ajavahemikku võib üksikjuhtudel pikendada kuni 30 kalendripäevani, eelkõige juhtudel, kui taotlust on vaja põhjalikumalt läbi vaadata, või seoses esindamisega, kui konsulteeritakse esindatava liikmesriigi ametiasutustega.

Tähtaja algus on hetk, kui viisataotlus on täielik, st kuupäev, kui saadud on viisataotlus ja kõik täiendavad dokumendid.

Üldjuhul nende diplomaatiliste ja konsulaaresinduste puhul, kus on kasutusel vastuvõtuaja süsteem, ei arvestata vastuvõtuni kuluvat ooteaega menetlemise aja sisse. Selles ja muudes viisataotluse esitamisega seotud praktilistes küsimustes kohaldatakse viisaeeskirja artiklis 9 ja Aserbaidžaaani Vabariigi rände-eeskirjades sätestatud üldeeskirju.

Lepingu artikli 7 lõikes 3 on sätestatud:

„Kui taotlejad peavad paluma taotluse esitamiseks vastuvõttu, toimub see reeglina kahe nädala jooksul vastuvõtu taotlemise hetkest.”

„Põhjendatud kiireloomulistel juhtudel (näiteks viisataotlust ei olnud võimalik varem esitada asjaolude tõttu, mida taotlejal ei olnud võimalik ette näha), võib konsulaat lubada taotlejal esitada oma taotluse vastuvõtule tulemata või antakse talle kohe vastuvõtuaeg.“

Lepingu artikli 7 lõike 3 rakendamiseks tuleks vastuvõtuaega kokku leppides võtta arvesse viisataotleja osutatud võimalikku kiireloomulisust. Otsuse viisataotluse kohta otsuse tegemise tähtaja lühendamise kohta teeb konsulaartöötaja.

2.1.3. Riigist lahkumine isikut tõendavate dokumentide kaotamise või varguse korral

Lepingu artiklis 8 on sätestatud:

„Euroopa Liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi kodanikud, kes on oma isikut tõendavad dokumendid kaotanud või kellelt need on varastatud Aserbaidžaaani Vabariigi või liikmesriikide territooriumil viibides, võivad Aserbaidžaaani Vabariigi või liikmesriikide territooriumilt lahkuda ilma viisa või muu loata liikmesriikide või Aserbaidžaaani Vabariigi diplomaatiliste või konsulaaresinduste väljaantud kehtivate isikut tõendavate dokumentide alusel, mis võimaldavad neil piiri ületada.”

Isikut tõendavate dokumentide kaotamise või varastamise korral piisab viisaomanikule piiri ületamiseks Aserbaidžaaani Vabariigist või Schengeni alalt lahkumiseks diplomaatiliste või konsulaaresinduste väljastatud kehtivast isikut tõendavast dokumendist. Vastuvõttev riik ei saa nõuda ei viisaomanikult ega konsulaaresinduselt mingeid täiendavaid dokumente, lube ega formaalsusi.

2.1.4. Viisa kehtivuse pikendamine erakorralistel asjaoludel

Lepingu artiklis 9 on sätestatud:

„Kui Euroopa Liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi kodanikel ei ole võimalik Aserbaidžaaani Vabariigi või liikmesriikide territooriumilt lahkuda viisale märgitud ajaks vääramatu jõu tõttu, pikendatakse nende viisa kehtivust ja/või lubatud riigis viibimise kestust nende elukohariiki tagasipöördumiseks vajalikuks ajaks tasuta vastavalt Aserbaidžaaani Vabariigi või vastuvõtva liikmesriigi õigusaktidele.“

Mis puutub viisa kehtivusaja pikendamisse mõjuvate isiklike põhjuste korral, mille tõttu viisaomanik ei saa liikmesriigi territooriumilt lahkuda viisakleebisel märgitud kuupäevaks, kohaldatakse viisaeeskirja artiklit 33, tingimusel et see on kooskõlas lepinguga. Lepingu kohaselt pikendatakse vääramatu jõu või humanitaarkaalutluste korral viisat tasuta.

Aserbaidžaaani Vabariigis kohaldatakse Aserbaidžaaani Vabariigis ajutise viibimise aja pikendamise puhul rände-eeskirju.

Välismaalaste Aserbaidžaaani Vabariigis ajutise viibimise aja pikendamise otsus on ametlik dokument, millega lubatakse välismaalastel Aserbaidžaaani Vabariigis ajutiselt viibida.

Välismaalased, kelle Aserbaidžaaani Vabariigis ajutise viibimise aega on pikendatud, võivad riigist lahkuda riigi piiriületuspunktide kaudu, esitades passi või muu piiriületusdokumendi ja ajutise viibimise aja pikendamise otsuse.

2.2. Eeskirjad, mida kohaldatakse teatavate viisataotlejate kategooriate suhtes

2.2.1. Reisi eesmärki tõendavad dokumendid

Lepingu artikli 4 lõikes 1 loetletud kategooriatesse kuuluvad isikud peavad esitama ainult seal nimetatud reisi eesmärki tõendavad dokumendid. Vastavalt lepingu artikli 4 lõikele 3 ei ole vaja esitada muud põhjendust, kutset ega kinnitust reisi eesmärgi kohta.

See ei tähenda siiski loobumist üldisest nõudest, mille kohaselt tuleb viisataotluse ja näiteks toimetulekuks vajalike vahendite kohta täiendavate dokumentide esitamiseks isiklikult kohale ilmuda.

Üksikjuhtudel, kui reisi eesmärki tõendava dokumendi ehtsuse kohta on kahtlusi, võidakse viisataotleja vastavalt viisaeeskirja artikli 21 lõikele 8 ja Aserbaidžaani Vabariigi rände-eeskirjadele kutsuda täiendavale vestlusele saatkonda ja/või konsulaati, kus talt võidakse küsida reisi tegelikku eesmärki või selgitada välja tema kavatsus tagasi pöörduda. Sellistel üksikjuhtudel võib viisataotleja esitada vabatahtlikult või konsulaartöötaja erandjuhul nõuda täiendavaid dokumente. Selline toimimisviis ei tohi olla aga süstemaatiline ja seda kohaldatakse ühiskomitee järelevalve all.

Üldiselt esitatakse koos viisataotlusega lepingu artikli 4 lõikes 1 ettenähtud dokumendi originaal. Samas võib konsulaat alustada viisataotluse menetlemist ka faksi teel saadetud dokumentide ja dokumentide koopiade alusel. Esimese viisataotluse korral võib konsulaat nõuda ka originaaldokumendi esitamist ja nõuab selle esitamist neil üksikjuhtudel, kui tekib kahtlusi.

Lepingu artiklis 4 nimetamata kategooriatesse kuuluvate isikute (näiteks turistid) suhtes kohaldatakse ka edaspidi reisi eesmärki tõendavate dokumentide kohta käivaid üldeeskirju. Sama kehtib dokumentide suhtes, millega tõendatakse vanemate nõusolekut alla 18aastaste laste reisimiseks.

Lepinguga reguleerimata küsimustes, näiteks reisidokumentide tunnustamine, tagasipöördumistagatis ning piisavate elatusvahendite olemasolu, kohaldatakse Schengeni eeskirju ja riiklikku õigust.

Lepingu artikli 4 lõikes 1 on sätestatud:

„1. Järgmistesse kategooriatesse kuuluvate liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi kodanike puhul piisab, kui teise lepinguosalise territooriumile tehtava reisi eesmärgi tõendamiseks esitatakse järgmised dokumendid:

- a) lähisugulased: abikaasa, lapsed (sealhulgas lapsendatud lapsed), vanemad (sealhulgas eestkostjad), vanavanemad ja lapselapsed, kes külastavad Aserbaidžaaani Vabariigi territooriumil seaduslikult elavaid Euroopa Liidu kodanikke või liikmesriikide territooriumil seaduslikult elavaid Aserbaidžaaani Vabariigi kodanikke või Euroopa Liidu kodanikke, kes elavad selle liikmesriigi territooriumil, mille kodanikud nad on, või Aserbaidžaaani Vabariigi territooriumil elavaid Aserbaidžaaani Vabariigi kodanikke:

– vastuvõtva isiku kirjalik kutse;“

Kutse esitaja allkirja ehtsust peab olema tõendanud tema elukohariigi pädev asutus vastavalt riiklikele õigusaktidele. Kutse kehtivus peaks olema pädevate asutuste poolt kinnitatud.

Kõnealust sätet kohaldatakse ka diplomaatiliste esinduste ja konsulaatide töötajate sugulaste suhtes, kes kavatsevad kuni 90 päeva jooksul külastada oma pereliikmeid liikmesriikide või Aserbaidžaaani Vabariigi territooriumil, kuid liikmesriigis seadusliku elamise ja perekondlike sidemete tõendamist nende puhul ei nõuta.

„b) ilma et see piiraks artikli 10 kohaldamist, ametlike delegatsioonide liikmetele, sealhulgas alalistele liikmetele, kes osalevad liikmesriikidele, Euroopa Liidule või Aserbaidžaani Vabariigile esitatud ametliku kutse alusel ametlikel kohtumistel, nõupidamistel, läbirääkimistel või ametlikes vahetusprogrammides või üritustel, mida korraldavad valitsusvahelised organisatsioonid Aserbaidžaani Vabariigi või mõne liikmesriigi territooriumil:

- liikmesriigi või Aserbaidžaani Vabariigi pädeva asutuse või Euroopa Liidu institutsiooni kiri, millega kinnitatakse, et taotleja reisib tema delegatsiooni koosseisus või delegatsiooni alalise liikmena teise lepinguosalise territooriumile, et osaleda eespool nimetatud üritustel; sellega koos esitatakse ametliku kutse koopia;“

Pädeva asutuse kirjas tuleb märkida viisataotleja nimi ning kinnitada, et ta on ametliku delegatsiooni liige ja osaleb teise lepinguosalise territooriumil toimuval ametlikul kohtumisel. Viisataotleja nimi ei pea olema ametlikul koosolekukutsel tingimata märgitud, kuigi seda võidakse nõuda, kui kutse on esitatud konkreetsele isikule.

Kõnealust sätet kohaldatakse ametlike delegatsioonide liikmete suhtes olenemata passi liigist, mida nad kasutavad (teenistus- või tavapass).

„c) ettevõtjad ja ettevõtlusorganisatsioonide esindajad:

- vastuvõtva juriidilise isiku või äriühingu, organisatsiooni või sellise juriidilise isiku või äriühingu peakorteri või filiaali, Aserbaidžaani Vabariigi või liikmesriigi riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse või Aserbaidžaani Vabariigi või mõne liikmesriigi territooriumil peetava kaubandus- ja tööstusnäituse, konverentsi või sümposiooni korralduskomitee kirjalik kutse, mille on vastavalt riiklikule õigusele kinnitanud pädevad ametiasutused;“

Lisaks eelöeldule annab riiklik äriregister välja dokumendi, mis tõendab ettevõtlusorganisatsiooni olemasolu.

„d) autojuhtide puhul, kes osutavad rahvusvahelisi kauba- ja reisijate veoteenuseid Aserbaidžaani Vabariigi ja liikmesriikide territooriumite vahel sõidukiga, mis on registreeritud liikmesriikides või Aserbaidžaani Vabariigis:

- rahvusvahelise autoveoga tegeleva Aserbaidžaani Vabariigi äriühingu või veoettevõtjate üleriigilise ühenduse (liidu) või liikmesriikide veoettevõtjate üleriigiliste ühenduste kirjalik taotlus, milles on esitatud reise eesmärk, marsruut, kestus ja sagedus;“

Kirjalikku taotlust välja andma pädev ühendus on autojuhi päritoluriigi riiklik ühendus.

Liikmesriikide riiklike ühenduste piirkondlikud või muud filiaalid võivad samuti kirjalikke taotlusi välja anda.

„e) õpilased, üliõpilased, kraadiõppes osalevad isikud ja neid saatvad õpetajad, kelle reisi eesmärk on õppimine või koolitus, kaasa arvatud vahetusprogrammide ning muude õpingutega seotud ürituste raames:

- vastuvõtva ülikooli, akadeemia, instituudi, kolledži või kooli väljastatud tõend koolitusasutusse vastuvõtmise kohta või nende asutuste kirjalik kutse või (üli)õpilaspilet või tõend koolituse kohta, milles osaletakse;“

Üliõpilaspilet on reisi eesmärki tõendava dokumendina vastuvõetav üksnes juhul, kui selle on väljastanud vastuvõttev ülikool, kolledž või kool, kus õpingud toimuvad või kus koolitus aset leiab.

„f) isikud, kes osalevad teadus-, akadeemilisel, kultuuri- või kunstiüritustel, sealhulgas ülikoolide ja muudes vahetusprogrammides:

- korraldava organisatsiooni kirjalik kutse nendel üritustel osalemiseks;

g) ajakirjanikud ja neid saatvad ametiülesandeid täitvad tehnilised töötajad:

- kutseorganisatsiooni või taotleja tööandja väljastatud tõend või muu dokument, millega tõendatakse, et asjaomane isik on kutseline ajakirjanik, ning milles on märgitud, et reisi eesmärk on ajakirjandusliku tööülesande täitmine, või millega tõendatakse, et kõnealune isik on tehniline töötaja, kes saadab ajakirjanikku ametiülesannete täitmisel;“

Kõnealusesse kategooriasse ei kuulu vabakutselised ajakirjanikud ja nende abilised.

Esitada tuleb ajakirjanike kutseorganisatsiooni või viisataotleja tööandja poolt välja antud tõend või dokument selle kohta, et viisataotleja on kutseline ajakirjanik või ametiülesandeid täitev saatev isik, ning millega tõendatakse, et reisi eesmärk on ajakirjandusliku tööülesande täitmine või abistamine selliste tööülesannete täitmisel.

„h) rahvusvahelistest spordiüritustest osavõtjad ja neid saatvad ametiülesandeid täitvad isikud:

- vastuvõtva organisatsiooni, pädeva asutuse, liikmesriigi või Aserbaidžaaani Vabariigi üleriigilise spordialaliidu või Aserbaidžaaani Vabariigi või liikmesriigi olümpiakomitee kirjalik kutse;“

Rahvusvaheliste spordiürituste puhul võivad saatvate isikute nimekirja kuuluda ainult sportlast saatvad isikud, kes täidavad ametiülesandeid: treenerid, massöörid, mänedžer, meditsiinitöötajad ja spordiklubi juhataja. Poolehoidjaid saatjate hulka ei arvata.

„i) sõpruslinnade ametlikest vahetusprogrammidest osavõtjad:

- nende linnade linnavalitsuse juhi kirjalik kutse;“

Selliseks linna või muu kohaliku omavalitsusüksuse juhiks või linnapeaks, kes on pädev väljastama kirjalikku kutset, on selle linna linnapea või kohaliku omavalitsusüksuse juht, kus toimub sõpruslinnade või muude partneromavalitsuste üritus. Kõnealune kategooria hõlmab vaid ametlikku partnerlust.

„j) isikud, kes külastavad riiki meditsiinilistel põhjustel, ja isikud, kes peavad neid saatma:

- meditsiiniuasutuse ametlik dokument, millega tõendatakse, et arstiabi tuleb osutada selles meditsiiniuasutuses ja et saatev isik on vajalik, ning tõend, et piisavad rahalised vahendid ravi eest tasumiseks on olemas;“.

Esitatakse meditsiiniuasutuse välja antud dokument, millega tõendatakse kolme asjaolu: vajadus osutada arstiabi kõnealuses meditsiiniuasutuses, saatva isiku vajalikkus ning tõend ravi eest tasumiseks piisavate rahaliste vahendite olemasolu kohta (nt tõend ettemaksu kohta).

„k) kutsealade esindajad, kes osalevad rahvusvahelisel näitusel, konverentsil, sümposiumil, seminaril või muul samalaadisel üritusel, mida peetakse mõne liikmesriigi või Aserbaidžaaani Vabariigi territooriumil:

- vastuvõtva organisatsiooni kirjalik kutse, millega tõendatakse, et asjaomane isik osaleb kõnealusel üritusel;

l) kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajad, kelle reisi eesmärk on koolitus, seminarid ja konverentsid, kaasa arvatud vahetusprogrammide raames:

- vastuvõtva organisatsiooni kirjalik kutse, kinnitus, et isik esindab kodanikuühiskonna organisatsiooni, ja riigi õigusaktide kohaselt vastavast registrist väljastatud riigi ametiasutuse tõend asjaomase organisatsiooni asutamise kohta;“.

Esitada tuleb kodanikuühiskonna organisatsiooni väljastatud dokument, mis kinnitab, et viisataotleja esindab kõnealust organisatsiooni.

Leping ei hõlma kodanikuühiskonna organisatsioonide üksikliikmeid.

„m) sugulased, kes osalevad matusetseremoonial:

- surma fakti tõendav ametlik dokument ning taotleja ja maetava omavahelist perekondlikku või muud seost tõendav kinnitus;

n) isikud, kes külastavad sõjaväelaste ja tsiviilisikute matmispaiku:

- haua olemasolu ja säilimist ning taotleja ja maetu omavahelist perekondlikku või muud seost tõendav ametlik dokument.“

Lepingus ei ole täpsustatud, millise riigi ametiasutus peaks eespool nimetatud ametliku dokumendi välja andma – kas riik, kus asub matmispaik, või riik, kus elab hauaplatsi külastada sooviv isik. Seega peaks olema vastuvõetav mõlema riigi pädeva asutuse väljastatud ametlik dokument.

Esitada tuleb haua olemasolu ja säilimist tõendav ametlik dokument ning viisataotleja ja maetu omavahelist perekondlikku või muud seost tõendav dokument.

Lepinguga ei looda kirjalikke taotlusi esitavate füüsiliste ja juriidiliste isikute jaoks uusi vastutust käsitlevaid eeskirju. Valetaotluste esitajate suhtes kohaldatakse asjakohast liidu ja/või riiklikku õigust.

2.2.2. Mitmekordsete viisade väljastamine

Viisataotlejale, kes reisib sageli liikmesriikide või Aserbaidžaaani Vabariigi territooriumile, võidakse anda välja mitmekordne lühiajaline viisa, kui tema viibimiste kogukestus ei ületa 90 päeva 180 päeva jooksul.

Lepingu artiklis 5 on sätestatud:

„1. Liikmesriikide ja Aserbaidžaaani Vabariigi diplomaatilised ja konsulaaresindused väljastavad 5aastase kehtivusajaga mitmekordseid viisasid järgmistesse kategooriatesse kuuluvatele kodanikele:

- a) abikaasa, alla 21aastased või ülalpeetavad lapsed (sealhulgas lapsendatud lapsed), vanemad (sealhulgas eestkostjad), kes külastavad Aserbaidžaaani Vabariigi territooriumil seaduslikult elavaid Euroopa Liidu kodanikke või liikmesriikide territooriumil seaduslikult elavaid Aserbaidžaaani Vabariigi kodanikke või Euroopa Liidu kodanikke, kes elavad selle liikmesriigi territooriumil, mille kodanikud nad on, või Aserbaidžaaani Vabariigi territooriumil elavaid Aserbaidžaaani Vabariigi kodanikke;

- b) ametlike delegatsioonide alaliste liikmete puhul, kes osalevad korrapäraselt liikmesriikidele, Euroopa Liidule või Aserbaidžaaani Vabariigile esitatud ametliku kutse alusel kohtumistel, nõupidamistel, läbirääkimistel või vahetusprogrammides või üritustel, mida korraldavad valitsustevahelised organisatsioonid Aserbaidžaaani Vabariigi või mõne liikmesriigi territooriumil.

Erandina esimesest lausest, kui sageli või regulaarselt reisimise vajadus või kavatsus on selgelt piiritletud lühema ajavahemikuga, piiratakse mitmekordse viisa kehtivusaeg sama ajavahemikuga, eelkõige:

- punktis a osutatud isikute puhul, kui seaduslikult liikmesriigis elavale Aserbaidžaaani Vabariigi kodanikule või seaduslikult Aserbaidžaaani Vabariigis elavale liikmesriigi kodanikule väljastatud seadusliku elamisloa kehtivusaeg;
- punktis b osutatud isikute puhul, kui nende ametlike delegatsioonide alaliseks liikmeks oleku aeg

on vähem kui viis aastat.“

Võttes arvesse kõnealustesse kategooriatesse kuuluvate isikute tööalast staatust või perekondlikku suhet liikmesriikide territooriumil seaduslikult elava Aserbaidžaaani Vabariigi kodanikuga, Aserbaidžaaani Vabariigi territooriumil seaduslikult elava liidu kodanikuga või liidu kodanikuga, kes elab samas liikmesriigis, mille kodakondsus tal on, on põhjendatud väljastada neile mitmekordne viisa, mille kehtivusaeg on viis aastat, või kui nende ametiaeg või riigis viibimise luba kehtib vähem kui viis aastat, siis mitmekordne viisa, mille kehtivusaeg on piiratud selle ajavahemikuga.

Lepingu artikli 5 lõike 1 punktiga a hõlmatud isikud peavad tõendama, et kutse esitaja elab liikmesriigis seaduslikult.

Lepingu artikli 5 lõike 1 punktiga b hõlmatud isikute puhul tuleks tõendada nende tööalast staatust ja volituste tähtaega.

Kõnealust sätet ei kohaldata nende lepingu artikli 5 lõike 1 punktiga b hõlmatud isikute suhtes, kes on lepinguga viisanõudest vabastatud, st nad kasutavad diplomaatilist passi.

Juhtudel, kui sageli või korrapäraselt reisimise vajadus või kavatsus on selgelt piiritletud lühema ajavahemikuga, piiratakse mitmekordse viisa kehtivusaeg kõnealuse ajavahemikuga.

- „2. Liikmesriikide ning Aserbaidžaaani Vabariigi diplomaatilised ja konsulaaresindused väljastavad üheaastase kehtivusajaga mitmekordseid viisasid järgmistesse kategooriatesse kuuluvatele kodanikele, tingimusel et neile on varasema aasta jooksul väljastatud vähemalt üks viisa, et nad on seda kasutanud vastavalt külastatava riigi riiki sisenemist ja riigis viibimist reguleerivatele õigusaktidele:
- a) üliõpilased ja kraadiõppurid, kes reisivad korrapäraselt õppimise või koolituse eesmärgil, kaasa arvatud vahetusprogrammide raames;
 - b) ajakirjanikud ja neid saatvad ametiülesandeid täitvad tehnilised töötajad;
 - c) sõpruslinnade ametlikest vahetusprogrammidest osavõtjad;
 - d) autojuhid, kes osutavad rahvusvahelisi kauba- ja reisijate veoteenuseid Aserbaidžaaani Vabariigi ja liikmesriikide territooriumite vahel sõidukiga, mis on registreeritud liikmesriikides või Aserbaidžaaani Vabariigis;
 - e) isikud, kes peavad meditsiinilistel põhjustel külastama riiki korrapäraselt ja isikud, kes peavad neid saatma;
 - f) rahvusvahelisel näitusel, konverentsil, sümposiumil, seminaril või muul samalaadsel üritusel osalevad kutsealade esindajad, kes reisivad korrapäraselt Aserbaidžaaani Vabariiki või liikmesriikidesse;

- g) kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajad, kes reisivad korrapäraselt Aserbaidžaani Vabariiki või liikmesriikidesse, et osaleda koolitusel, seminaridel või konverentsidel, kaasa arvatud vahetusprogrammide raames;
- h) teadus-, kultuuri- või kunstiüritustel, sealhulgas ülikoolide ja muudes vahetusprogrammides osalevad isikud, kes reisivad korrapäraselt Aserbaidžaani Vabariiki või liikmesriikidesse;
- i) rahvusvahelistest spordiüritustest osavõtjad ja neid saatvad ametiülesandeid täitvad isikud;
- j) ametlike delegatsioonide liikmed, kes osalevad korrapäraselt liikmesriigile, Euroopa Liidule või Aserbaidžaani Vabariigile esitatud ametliku kutse alusel kohtumistel, nõupidamistel, läbirääkimistel või vahetusprogrammides või üritustel, mida korraldavad valitsustevahelised organisatsioonid Aserbaidžaani Vabariigi või mõne liikmesriigi territooriumil;
- k) ettevõtjad ja ettevõtete esindajad, kes korrapäraselt reisivad Aserbaidžaani Vabariiki või liikmesriikidesse.

Erandina esimesest lausest, kui sageli või regulaarselt reisimise vajadus või kavatsus on selgelt piiritletud lühema ajavahemikuga, piiratakse mitmekordse viisa kehtivusaeg sama ajavahemikuga.“

Kui eespool nimetatud kategooriatesse kuuluval viisataotlejal, kellele on eelmise aasta (12 kuu) jooksul antud vähemalt üks viisa ja kes on kasutanud seda kooskõlas sihtriigi (sihtriikide) riiki sisenemist ja seal viibimist käsitlevate õigusaktidega (näiteks ta ei ole ületanud lubatud viibimisaega), on põhjust taotleda mitmekordset viisat, antakse talle üldjuhul üheaastase kehtivusajaga mitmekordne viisa.

Juhul kui üheaastase kehtivusega viisa väljastamine ei ole põhjendatud (näiteks kui vahetusprogrammi kestus on alla aasta või kui isikul puudub vajadus reisida terve aasta jooksul), kuid muud viisa saamise tingimused on täidetud, antakse lühema kui aastase kehtivusajaga viisa.

- „3. Liikmesriikide ning Aserbaidžaaani Vabariigi diplomaatilised ja konsulaaresindused annavad välja vähemalt kaheaastase ja maksimaalselt viieaastase kehtivusajaga mitmekordseid viisasid käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud isikutele, tingimusel et nad on eelneva kahe aasta jooksul kasutanud üheaastase kehtivusajaga mitmekordset viisat vastavalt külastatava riigi riiki sisenemist ja riigis viibimist reguleerivatele õigusaktidele, välja arvatud juhul, kui sageli või regulaarselt reisimise vajadus või kavatsus on selgelt piiritletud lühema ajavahemikuga, millisel juhul piiratakse mitmekordse viisa kehtivusaeg sama ajavahemikuga.
4. Käesoleva artikli lõigetes 1–3 nimetatud isikud võivad viibida liikmesriikide või Aserbaidžaaani Vabariigi territooriumil 180 päeva jooksul kokku kuni 90 päeva.“

Lepingu artikli 5 lõikes osutatud kategooriatesse kuuluvatele viisataotlejatele väljastatakse vähemalt kaheaastase ja maksimaalselt viieaastase kehtivusajaga mitmekordseid viisasid, tingimusel et nad on eelneva kahe aasta (24 kuud) jooksul kasutanud kaht üheaastase kehtivusajaga mitmekordset viisat kooskõlas külastatud riigi (riikide) riiki sisenemist ja riigis viibimist reguleerivate õigusaktidega ning et mitmekordse viisa taotlemise põhjused endiselt kehtivad. Tuleb märkida, et vähemalt kaheaastase ja maksimaalselt viieaastase kehtivusajaga mitmekordseid viisasid väljastatakse vaid viisataotlejale, kellele eelneva kahe aasta (24 kuud) jooksul on antud kaks aastase kehtivusajaga viisat, ja kes on kasutanud neid kooskõlas sihtriigi (sihtriikide) riiki sisenemist ja seal viibimist käsitlevate õigusaktidega. Diplomaatilised ja konsulaaresindused otsustavad viisa kehtivusaja (kaks kuni viis aastat) konkreetse viisataotluse läbivaatamise tulemusel.

Viisataotlejale, kes ei ole varem väljastatud viisat kasutanud, ei pea mitmekordset viisat väljastama.

2.2.3. Diplomaatilise passi kasutajad

Lepingu artiklis 10 on sätestatud:

- „1. Euroopa Liidu ja Aserbaidžaaani Vabariigi kodanikud, kellel on kehtiv diplomaatiline pass, võivad Aserbaidžaaani Vabariigi või liikmesriikide territooriumile siseneda või nendest läbi sõita ilma viisata.

2. Lõikes 1 nimetatud isikud võivad Aserbaidžaaani Vabariigi või liikmesriigi territooriumil viisavabalt viibida 180 päeva jooksul kuni 90 päeva.“

Leping ei hõlma diplomaatide liikmesriikidesse lähetamise menetlusi. Selle suhtes kohaldatakse tavapärase akrediteerimismenetlust.

III. KOOSTÖÖ REISIDOKUMENTIDE VALDKONNAS

Lepingule lisatud ühisdeklaratsioonis on lepinguosalised kokku leppinud, et ühiskomitee peaks hindama asjaomaste reisidokumentide turvataseme mõju lepingu toimimisele.

Sellega seoses lepivad lepinguosalised kokku, et nad teavitavad teineteist korrapäraselt meetmetest, mida on võetud selleks, et vältida mitme reisidokumendi väljastamist ühele inimesele ja arendada reisidokumentide turvalisuse tehnilisi aspekte, samuti meetmetest, mida on võetud seoses reisidokumentide väljastamise isikustamisega.

IV. STATISTIKA

Selleks et ühiskomitee saaks teostada lepingu rakendamise üle tõhusat järelevalvet, peavad liikmesriikide diplomaatilised ja konsulaaresindused esitama komisjonile iga kuue kuu järel statistilisi andmeid. Võimaluse korral tuleks kõnealused statistilised andmed esitada iga kuu kohta eraldi ja need peaksid hõlmama järgmist:

- viisa väljastamisest keeldumiste arv;
- väljastatud mitmekordsete viisade arv;
- väljastatud mitmekordsete viisade kehtivusaeg;
- tasuta väljastatud viisade arv.